

Ecocide - internationell lagstiftning med personligt ansvar för massförstörelse av naturen

Över hela jorden utarmas ekosystem - isar smälter, hav fylls av plast, skogar ersätts av plantager. Stora ekonomiska värden investeras i projekt som medför irreparabla skador på livsmiljöer. I Sverige pågår prospektering bl a för utvinning av skiffergas som förorenar mark och vatten. Lönsamheten i dessa projekt bygger på att kostnaderna, de s.k. externaliteterna, inte betalas av dem som orsakar skadorna. Idag lever vi i en värld där ”omfattande, långvarig och allvarlig miljöförstöring” (Romstadgan artikel 8.2) är ett brott i krigstid medan motsvarande handlingar inte är brottsliga för t.ex. företag som bedriver näringsverksamhet. Förstörelsen fortsätter och vi förmår inte stoppa den med nuvarande lagstiftning, utan tvärtom sker det tyvärr alltför ofta med stöd av nuvarande lagar. Det är dags att ändra spelreglerna.

Vi behöver en förändring i lagstiftningen. Vi måste få en ny ”spelplan” som gör att företagens vinstmaximering sker inom lagar som faktiskt skyddar vår natur och våra barns framtid. Ett nytt lagförslag gör livsmiljöförstörelse, *ecocide*, till ett potentiellt brott. Lagen mot *ecocide* skulle ge naturen rättslig status. Benämningen *ecocide* kombinerar grekiskans *oikos*, hem, med latinets *caedere* som betyder att döda – att ödelägga det egna hemmet. *Ecocide* definieras som ”omfattande skada på eller förstörelse av ekosystem eller livsmiljö inom ett avgränsat geografiskt område”.

Ecocide skulle kunna bli ett femte brott mot freden - reglerat i Romstadgan - vid sidan av krigsbrott, folkmord, brott mot mänskligheten och aggressionsbrott. Detta betyder att de personer som fattar beslut som leder till *ecocide* är personligen ansvariga inför Internationella Brottsmålsdomstolen i Haag, på samma sätt som krigsförbrytare. Idag utdöms straff eller krav på återställning vid miljöskador ofta som en monetär transaktion i form av avgift eller böter. Denna räknas in i kostnads- och intäktsanalyser, är sällan tillräcklig för återställning och hindrar inte i nämnvärd utsträckning ödeläggelse av ekosystem. Ofta går också ansvariga företag i konkurs när det är dags att städa upp. Fattiga stater med svag miljölagstiftning drabbas hårdast.

Syftet med lagförslaget är inte att straffa företagsledare, utan att skapa incitament för ekonomiska modeller som ger förutsättningar för lönsamhet inom planetens gränser. Långsiktigt företagande som stärker ekosystemens hälsa istället att bryta den. En lag om *ecocide* skulle innebära ett skifte i riskanalyserna rörande kontroversiella projekt och stödja kloka och långsiktiga beslut. En ny faktor skulle dyka upp i de styrelserum där beslut fattas - vinst skulle inte längre vara den enda relevanta parametern.

Opinionen för ecocide som brott börjar växa. Under 2013 har ett medborgarinitiativ inom EU samlat över 100 000 signaturer, för att *ecocide* ska tas upp av EU-kommissionen med målet att tas upp av EU:s jurisdiktion.

Nästa år, 2015, revideras Romstadgan. Då krävs endast att ett land tar upp förslaget och att 80 länder stöder förslaget för att *ecocide* ska bli internationell lag. Se <http://eradicatingecocide.com/>

För att detta ska ske krävs en stark folklig opinion. Naturskyddsföreningen har 200 000 medlemmar och en stark ställning som miljöorganisation i Sverige. Dessutom har föreningen ett antal väl etablerade kanaler för kommunikationsspridning till medlemmar och övriga medborgare i Sverige och stor erfarenhet att skapa effektiva kampanjer. Länsförbundet i Örebro län ser sig gärna som en samarbetspartner i detta arbete.

Förslag

att Naturskyddsföreningen arbetar för *ecocide* som internationell lag under Internationella brottmålsdomstolen i Haag.

Örebro den 30 januari 2014-01-12

Anders Ridderström ordförande Länsförbundet i Örebro län

Lars Andersson Ordförande Länsförbundet i Norrbotten

Yttrande över motion 4
Dnr 2014/0056

Ecocide - internationell lagstiftning med personligt ansvar för massförstörelse av naturen

Motionärernas yrkanden

att Naturskyddsföreningen arbetar för *ecocide* som internationell lag under internationella brottmålsdomstolen i Haag.

Styrelsens yttrande

Idag finns en internationell rörelse som arbetar för att förstörelse av livsmiljöer, s.k. Ecocide, görs till ett femte brott mot freden, reglerat i Romstadgan vid sidan av krigsbrott, folkmord, brott mot mänskligheten och aggressionsbrott. I teorin betyder det att personer som fattar beslut som leder till *Ecocide* kan hållas personligen ansvariga inför Internationella Brottmålsdomstolen i Haag, på samma sätt som krigsförbrytare. Motionärerna yrkar på att föreningen ska verka för att Ecocide tas upp i internationell lag.

Styrelsen delar motionärernas åsikt att miljöbrottslighet inte hanteras i lagstiftningen på ett tillfredställande sätt, varken nationellt eller internationellt. Den som förorenar betalar sällan för skadorna och det saknas ett tydligt regelverk för ansvar för miljöskador.

Styrelsen anser dock att föreningen inte aktivt ska driva frågan om internationell reglering av Ecocide. Föreningens globala arbete utgår ifrån de prioriteringar som utarbetats i samverkan med miljörelsen i Syd och där har frågan inte lyfts fram. Det skulle dessutom kräva stora resurser om föreningen på ett avgörande sätt skulle kunna bidra till projektet, som sannolikt kommer att ta mycket lång tid att genomföra, om det alls är möjligt. Det är också ytterst tveksamt hur miljöeffektiv en reglering om personligt ansvar vid Ecocide skulle vara och vilken eventuell avskräckande effekt den skulle få. Styrelsen anser att långt större miljönytta kan åstadkommas om resurserna prioriteras för att motverka att miljöförstöring alls uppstår, istället för att fokusera på straff när miljön redan är förstörd. Styrelsen föreslår stämman avslå motionärens yrkande.

Förslag till beslut

Styrelsen föreslår riksstämman besluta

att Naturskyddsföreningen tar ställning för idén om överstatlig reglering, exempelvis i Romstadgan, mot allvarliga miljöbrott som förstörelse av livsmiljön